

Mr. drs. C. Homan

Obama's nationale veiligheidsstrategie

Minder militair en meer samen met anderen

Obama's nationale veiligheidsstrategie verscheen op 27 mei jl. Anders dan zijn voorganger beseft hij dat de nationale veiligheid meer gediend is met samenwerking en dat overschatting van militaire macht risico's met zich meebrengt. Geïntegreerd benaderen is het devies.

Soms zit het mee, soms zit het tegen. Heeft Obama net zijn gezondheidszorgplannen goedgekeurd gekregen, krijgt hij te maken met de olievervuiling in de Golf van Mexico en moet hij generaal McChrystal als commandant van de troepen in Afghanistan vervangen door generaal Petraeus. Dat weerhield hem er niet van om zijn *National Security Strategy* (NSS) te presenteren. De NSS gaat over het Amerikaanse veiligheidsbeleid (*grand strategy*), dat politieke, diplomatieke, economische, sociaal-culturele, humanitaire en militaire activiteiten omvat.

Het document vormt een duidelijke breuk met de unilaterale, militaire benadering van zijn voorganger. Niettemin wil Obama de Amerikaanse militaire superioriteit handhaven en dat "de Verenigde Staten de enige natie blijven die in staat zijn militaire operaties op grote schaal over lange afstanden te projecteren en voort te zetten. (...) Maar als we onze militaire macht te overmatig gebruiken, of nalaten te investeren of complementaire instrumenten in te zetten, of te handelen zonder partners, dan is onze krijgsmacht te veel uitgerekt", aldus de president.

Bovendien wordt Amerika een reus op lemen voeten als de militaire superioriteit onvoldoende politieke en economische basis kent. "En dat is precies wat sommige concurrenten willen", volgens Obama in zijn introductie van de NSS. "Onze tegenstanders zouden graag willen dat Amerika zijn kracht ondergraaft, door zijn macht te overschatten".

Nieuwe wereldorde

Anders dan George W. Bush meent Obama dat "de lasten van de jonge eeuw niet louter op Amerikaanse schouders kunnen worden gelegd". Uit de NSS spreekt het besef dat er zich een nieuwe wereldorde aandient. En deze nieuwe wereldorde vereist veel aanpassingsvermogen.

De Verenigde Staten nemen dan ook geleidelijk afscheid van het concept dat de wereld informeel door de G8 wordt gestuurd: het conclaaf van de acht traditionele industriemogendheden. Een bredere club als de G20, waarin ook China, India en Brazilië zitten, biedt een beter platform als het gaat om nucleaire ontwapening of indamming van staten als

Noord-Korea en Iran. De vraag is echter of de nieuw opkomende mogendheden in voldoende mate dezelfde prioriteiten zullen delen en over een zeker plichtsbesef beschikken om zich aan te sluiten bij Washington.

Terrorisme

De NSS verwerpt de brede, vage formulering van de 'oorlog tegen het terrorisme'. "De 2001 benadering noodzaakte de Verenigde Staten tot het voeren van een oorlog tegen een tactiek; het dreef opstandige, terroristische facties, met overigens lokale belangen, in een gemeenschappelijk doel bijeen, tegen een Amerika dat de oorlog tegen hen allen had verklaard en geen verschillen tussen hen had erkend", aldus de NSS. Het document maakt wel duidelijk dat Al-Qaieda en zij die zich hierbij aansluiten, de werkelijke vijanden zijn. Opmerkelijk veel aandacht wordt besteed aan de radicalisering in de Verenigde Staten zelf. De NSS erkent expliciet de dreiging voor de Verenigde Staten die uitgaat van geradicaliseerde individuen in eigen land. Het document bepleit een evenwichtig beleid, dat meer neigt naar samenwerking dan naar het gebruik van macht. Het benadrukt de noodzaak om met lokale gemeenschappen in contact te treden en bij hen een gevoel van 'erbij te behoren' te bevorderen.

Geïntegreerde benadering

De NSS bepleit een geïntegreerde benadering, ook wel *whole of government approach* genoemd. De belangrijkste elementen zijn defensie, diplomatie, economie, ontwikkelingshulp, interne veiligheid, inlichtingen en strategische communicatie. Het gaat hier in feite om een integratie van *hard power* en *soft power*, ook wel aangeduid als *smart power*. Een eerste aanzet hiertoe is de 3D benadering (*defense, diplomacy and development*).

Geïntegreerd zijn ook de staven van de Nationale Veiligheids Raad (externe veiligheid) en de Binnenlandse (Homeland) Veiligheids Raad (interne veiligheid) vanwege de toenemende verwevenheid tussen externe en interne veiligheid.

Immigranten

Obama noemt 'innovatie' in de introductie

van de NSS als een basis voor Amerikaanse macht. Hier speelt immigratie een belangrijke rol. De Verenigde Staten weten de meest getalenteerde immigranten uit de hele wereld aan te trekken en te behouden. Zo staat ongeveer 45 procent van de proefschriften en 65 procent van de mastersgraden in de computerwetenschappen op naam van studenten die buiten de Verenigde Staten zijn geboren. Amerika staat aan de top in de wereld in het aantal patenten dat jaarlijks wordt uitgegeven, en een vierde daarvan komt van geïmmigreerde wetenschappers en uitvinders. "Onze bekwaamheid te innoveren, onze banden met de wereld en onze economische welvaart hangen af van het vermogen van onze natie om immigranten te verwelkomen en te assimileren", aldus de NSS.

Positieve en negatieve kritiek

Over het algemeen is de NSS goed ontvangen. Het document benadrukt vooral de verschillen met het beleid onder president Bush. Zo wil Obama minder afhankelijk zijn van militaire interventie en meer middelen gebruiken om problemen en conflicten op te lossen. Verder legt hij de nadruk op de aanpak van klimaatverandering en moedigt hij democratie en democratische instituties in het buitenland aan in plaats van, zoals Bush, met geweld dictaturen in democratieën proberen te veranderen.

Toch is er ook kritiek. Een vooraanstaand commentator als Leslie H. Gelb, vindt dat het document leest als een bureaucratische verzameling van politiek goedgekeurde gedachten die snel vergeten zullen zijn. Volgens hem een gemiste kans. "Zijn volgende moet de prioriteiten aangeven evenals de moeilijke keuzes en beslissingen waarvoor Amerika staat om zijn macht in de wereld te herwinnen", aldus Gelb.

Een andere criticus vindt dat het document te veel nadruk legt op het 'proces' en te weinig op de 'strategie'. Zo wordt herhaaldelijk gesproken over 'samenwerking' en 'partnerschappen', welke meer middelen dan doelstellingen zijn voor een buitenlands beleid.

Maar uiteindelijk is het de grote vraag of opkomende landen als China, India en Brazilië wel bereid zijn dezelfde spelregels in de wereldpolitiek te hanteren als de Verenigde Staten. <